

2011
**HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION**

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black or blue pen
Black pen is preferred
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks – 100

Section I Pages 2–13

50 marks

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

- Attempt Questions 1–8

Part B – 10 marks

- Attempt Question 9

Section II Pages 14–15

20 marks

- Attempt Questions 10–12
- Allow about 50 minutes for this section

Section III Pages 16–19

30 marks

- Attempt Questions 13–14
- Allow about 1 hour for this section

Section I — Prescribed Text – Tanakh

50 marks

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

Attempt Questions 1–8

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts, your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (10 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 37:11–18

וַיִּקְנְאוּ-בּוֹ אָחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת-הַדָּבָר:	11
וַיֵּלְכוּ אָחָיו לְרֻעוֹת אֶת-צֹאן אֲבֵיהֶם בְּשָׂכָם:	12
וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף הֲלוֹא אֲחִידְּךָ רַעִים בְּשָׂכָם לָכָה וְאֶשְׁלַחְךָ
אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִנִי:	13
וַיֹּאמֶר לוֹ לֶדְ-נָא רְאֵה אֶת-שָׁלוֹם אֲחִידְּךָ וְאֶת-שָׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשִּׁבְנִי דָּבָר
וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֲבֹרֹן וַיָּבֹא שָׂכְמָה:	14
וַיִּמְצְאוּהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תַעֲה בְשׂוּדָה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה-תִּבְקֹשׁ:	15
וַיֹּאמֶר אֶת-אָחִי אֲנֹכִי מִבְּקֹשׁ הַגִּידָה-נָא לִּי אֵיפֹה הֵם רַעִים:	16
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֲמָרִים נִלְכָּה דַּתְיָנָה וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף
אַחֵר אָחָיו וַיִּמְצְאוּם בְּדַתָּן:	17
וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק וּבְטָרֵם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְּנֻכְלוּ אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ:	18

Question 1 continues on page 3

Question 1 (continued)

- (a) Parse the following words, giving root, *binyan* and tense/aspect.
- (i) מִבְּקֶשׁ (verse 16) 1
- (ii) וַיִּתְּנֵבְלִי (verse 18) 1
- (b) הֲלֹא אֶחָיִךְ רֹעִים בְּשֶׁכֶם (verse 13) 2
- ‘Your brothers are pasturing at Shechem.’
- Compare this translation with the literal meaning of the Hebrew words. In your answer, refer to grammar and commentary.
- (c) Name the subject and object for each of the following verbs. 2
- (i) וַיִּשְׁלַחְהוּ (verse 14)
- (ii) וַיִּשְׁאָלְהוּ (verse 15)
- (iii) וַיִּמְצְאוּ (verse 17)
- (d) How do the verbs which convey movement in this extract relate to the unfolding story of Joseph? 4

End of Question 1

Question 2 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 40:1–8

1	וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם וְהָאִפְּהָ לְאֹדְנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם:
2	וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שֶׁר הַמִּשְׁקִים וְעַל שֶׁר הָאוֹפִים:
3	וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמֶר בֵּית שֶׁר הַטְּבָחִים אֶל-בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אֶסּוֹר שָׁם:
4	וַיִּפְקֹד שֶׁר הַטְּבָחִים אֶת-יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׁרֹת אֹתָם וַיְהִיו יָמִים בְּמִשְׁמֶר:
5	וַיַּחֲלֹמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלֵילָה אֶחָד אִישׁ כְּפַתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמִּשְׁקָה וְהָאִפְּהָ אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֶסּוֹרִים בְּבֵית הַסֹּהַר:
6	וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בִּבְקֶרֶת וַיֵּרָא אֹתָם וְהֵנָּם זֹעֲפִים:
7	וַיִּשְׁאַל אֶת-סָרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמֶר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם:
8	וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חֲלַמְנוּ וּפְתָר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים פְּתָרָנִים סִפְרוּ-נָא לִי:

(a)	What charges were brought against the king's servants, according to the commentary?	2
(b)	What does this extract reveal about Joseph's character and personality at this stage of his life?	3

Question 3 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Genesis 41:41–52

- 41 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֶתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
- 42 וְיֹסֵר פַּרְעֹה אֶת־טַבְעֹתָיו מֵעַל יָדָיו וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיִּלְבָּשׁ
- אֹתוֹ בְּגָדֵי־שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל־צְוָאָרוֹ:
- 43 וַיַּרְכֵּב אוֹתוֹ בַּמֶּרְכָּבֶת הַמְּשֻׁנָּה אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵי אֲבִירָךְ וַנִּתֵּן
- אֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
- 44 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֲנִי פַרְעֹה וּבִלְעָדִיךָ לְאֲדֹמִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ
- וְאֶת־רִגְלוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
- 45 וַיִּקְרָא פַרְעֹה שֵׁם־יוֹסֵף צִפְנָת פַּעֲנֹחַ וַיִּתֵּן־לוֹ אֶת־אֶסְנַת בַּת־פּוֹטִי
- פְּרַע כַּהֵן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
- 46 וַיּוֹסֶף בְּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּעֲמֻדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה מִלֶּד־מִצְרָיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף
- מִלִּפְנֵי פַרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
- 47 וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַת שָׁנִי הַשְּׁבַע לְקֹמָצִים:
- 48 וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל ׀ שִׁבְעַת שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בָאָרֶץ מִצְרָיִם וַיִּתֵּן־אֹכֶל
- בְּעָרִים אֹכֶל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ:
- 49 וַיַּצְבֵּר יוֹסֵף בָּר כַּחֲזֹל הַיָּם הָרַבָּה מֵאֹד עַד כִּי־חָדַל לְסַפֵּר כִּי־אֵין
- מִסְפָּר:
- 50 וַלְיוֹסֵף יָלַד שְׁנֵי בָנִים בְּטָרִם וַתְּבוֹא שָׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה־לוֹ אֶסְנַת
- בַּת־פּוֹטִי פְּרַע כַּהֵן אֵוִן:
- 51 וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עַמְלִי וְאֶת
- כָּל־בֵּית אָבִי:
- 52 וְאֶת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִנִי אֱלֹהִים בָּאָרֶץ עֲנִי:

Explain the various names and titles given to Joseph and members of his family in this extract. In your answer, refer to both extract and commentary.

4

Question 4 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Judges 7:1–7

- 1 וַיִּשְׁכֶּם ירבעל הוא גדעון וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּיחָנוּ עַל־עֵין חָרָד
וּמַחֲנֶה מִדִּין הָיְהָלּוּ מִצָּפוֹן מִגְבְּעַת הַמּוֹרֶה בְּעַמֶּק:
2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גַּדְעוֹן רֹב הָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ מִתַּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם
פְּן־יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִּי:
3 וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־יָרָא וַחֲרָד יָשָׁב וַיִּצְפֹּר מִהָר
הַגָּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־הָעָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלָף וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ:
4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גַּדְעוֹן עוֹד הָעָם רֹב הוֹרֵד אוֹתָם אֶל־הַמַּיִם וַאֲצַרְפָּנוּ
לָךְ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אֵלֶיךָ נָהַל יִלָּךְ אִתָּךְ הוּא יִלָּךְ אִתָּךְ וְכָל
אֲשֶׁר־אֵלֶיךָ נָהַל יִלָּךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יִלָּךְ:
5 וַיּוֹרֵד אֶת־הָעָם אֶל־הַמַּיִם ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גַּדְעוֹן כָּל אֲשֶׁר־יִלָּךְ
בְּלִשְׁוֹנוֹ מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יִלֵּק הַכָּלָב תִּצְיֵג אוֹתוֹ לְבָד וְכָל אֲשֶׁר־יִכְרַע
עַל־בִּרְכִּיו לִשְׁתּוֹת:
6 וַיְהִי מִסְפָּר הַמִּלְקָקִים בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכָל יֶתֶר
הָעָם כָּרְעוּ עַל־בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתּוֹת מַיִם:
7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גַּדְעוֹן בְּשִׁלְשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמִּלְקָקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם
וְנִתַּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדְךָ וְכָל־הָעָם יִלְכוּ אִישׁ לְמַקְמוֹ:

- (a) Compare וַיִּצְפֹּר (verse 3) and וַאֲצַרְפָּנוּ (verse 4). In your answer, refer to the 2
commentary.
- (b) Explain the process used to determine the size of Gideon's army. In your answer, 3
refer to both extract and commentary.

Question 5 (2 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Judges 8:22–28

- 22 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּדְעֹן מִשְׁל־בָּנוּ גַם־אַתָּה גַם־בָּנוֹךְ גַּם בֶּן־בָּנוֹךְ
כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן:
23 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעֹן לֹא־אֶמְשָׁל אֲנִי בָכֶם וְלֹא־יִמְשָׁל בְּנֵי בָכֶם יְהוָה
יִמְשָׁל בָּכֶם:
24 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעֹן אֲשַׁאֲלֶה מִכֶּם שְׁאֵלָה וְתַנּוּ־לִי אִישׁ גִּזְזִים שְׁלָלוּ
כִּי־נִזְמִי זָהָב לָהֶם כִּי יִשְׁמַעֲאֵלִים הֵם:
25 וַיֹּאמְרוּ נָתַן נָתַן וַיַּפְּרֹשׁ אֶת־הַשְּׁמָלָה וַיִּשְׁלִיכוּ שְׂמָה אִישׁ גִּזְזִים שְׁלָלוּ:
26 וַיְהִי מִשְׁקָל גִּזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר שָׁאֵל אֵלָּה וְשִׁבְע־מֵאוֹת זָהָב לָבָד
מִן־הַשְּׁהֲרָנִים וְהַנְּטָפוֹת וּבִגְדֵי הָאֶרְגָּמָן שַׁעַל מַלְכֵי מִדְיָן וּלְבָד־
מִן־הַעֲנָקוֹת אֲשֶׁר בְּצוּאֵרֵי גְמְלֵיהֶם:
27 וַיַּעַשׂ אוֹתוֹ גִּדְעֹן לְאַפֹּד וַיִּצַּג אוֹתוֹ בְּעִירוֹ בְּעַפְרָה וַיִּזְנוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל
אַחֲרָיו שֵׁם וַיְהִי לְגִדְעֹן וּלְבֵיתוֹ לְמוֹקֵשׁ:
28 וַיִּכְנַע מִדְיָן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָסְפוּ לְשַׂאת רֹאשׁם וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ
אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעֹן:

Describe the origin and use of Gideon's *ephod* (verse 27). In your answer, refer to both extract and commentary.

2

Question 6 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Judges 13:1–7

- 1 וַיִּסְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד פְּלִשְׁתִּים
אַרְבָּעִים שָׁנָה:
- 2 וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצִּרְעָה מִמְּשַׁפַּחַת הַדְּנִי וּשְׁמוֹ מַגְנוֹן וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה וְלֹא
יָלְדָה:
- 3 וַיִּרְא מֶלֶאכֶד־יְהוָה אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָא אֶת־עֲקָרָהּ וְלֹא
יָלְדָתָּ וְהָרִית וְיִלְדָתָּ בֶּן:
- 4 וַעֲתָה הִשְׁמְרִי נָא וְאַל־תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָל־טָמֵא:
- 5 כִּי הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדָתָּ בֶּן וּמוֹרָהּ לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ כִּי־נָגִיר אֱלֹהִים
יְהִיָּה הַנָּעַר מִן־הַבֶּטֶן וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים:
- 6 וַתָּבֹא הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לְאִשְׁתָּהּ לֹא־אֵשֶׁה לְאִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי וּמְרָאָהוּ
כְּמְרָאָה מֶלֶאכֶד הָאֱלֹהִים נֹרָא מְאֹד וְלֹא שָׁאֲלֵתִיחֹל אִי־מִנָּה הוּא
וְאֶת־שְׁמוֹ לֹא־הִגִּיד לִי:
- 7 וַיֹּאמֶר לִי הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדָתָּ בֶּן וַעֲתָה אֶל־תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאַל־
תֹּאכְלִי כָל־טָמֵא כִּי־נָגִיר אֱלֹהִים יְהִיָּה הַנָּעַר מִן־הַבֶּטֶן עַד־יוֹם מוֹתוֹ:

- (a) Parse הִשְׁמְרִי (verse 4), giving meaning, root, *binyan* and tense/aspect. **1**
- (b) Compare the woman's version of her conversation with the angel (verses 6–7) with the original conversation (verses 3–5). In your answer, refer to both extract and commentary. **3**

Question 7 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Esther 5:3–9

- 3 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מִה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמִה־בִקְשָׁתְךָ עַד־חֲצִי
הַמַּלְכוּת וַיִּנָּתֶן לָךְ:
- 4 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן הַיּוֹם
אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ:
- 5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִהֶרֶוּ אֶת־הָמֶן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ
וְהָמֶן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשָׂה אֶסְתֵּר:
- 6 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֶּה הַיּוֹם מִה־שְּׂאֵלָתְךָ וַיִּנָּתֶן לָךְ
וּמִה־בִקְשָׁתְךָ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתַעֲשִׂי:
- 7 וַתַּעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמֶר שְׂאֵלָתִי וּבִקְשָׁתִי:
- 8 אִם־מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת אֶת־שְׂאֵלָתִי
וְלַעֲשׂוֹת אֶת־בִּקְשָׁתִי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָּהֶם
וּמִחֵר אֶעֱשֶׂה כְּדִבַּר הַמֶּלֶךְ:
- 9 וַיָּצֵא הָמֶן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֵחַ וטוֹב לֵב וְכִרְאוֹת הָמֶן אֶת־מְרֹדְכִי בִשְׁעַר
הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־נָע מִמָּוֶנוּ וַיִּמָּלֵא הָמֶן עַל־מְרֹדְכִי חֲמָה:

(a) Account for Haman's changing moods as mentioned in the extract. In your answer, refer to both extract and commentary. **3**

(b) אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן הַיּוֹם (verse 4) **3**

Assess Esther's motivation in inviting Haman to the feast. In your answer, refer to the commentary.

Question 8 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Esther 7:3–8

- 3 וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָּה וַתֹּאמֶר אֶם־מָצָאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ
וְאֶם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֶן־לִי נַפְשִׁי בְּשִׂאֲלָתִי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי:
4 כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד וְאֵלֹהִי לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת
נִמְכַּרְנוּ הַחַרְשָׁתִי כִּי אֵין הַצָּר שׁוּב בְּגֹזֶק הַמֶּלֶךְ:
5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי־נָחָה
הוּא אֲשֶׁר־מָלְאוּ לְבוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן:
6 וַתֹּאמֶר־אֶסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב הָמֵן הָרַע הַזֶּה וְהָמֵן נִבְעֵת מִלִּפְנֵי
הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶכָּה:
7 וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל־גִּנַּת הַבַּיִת וְהָמֵן עָמַד לְבִקֵּשׁ
עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָּה כִּי רָאָה כִּי־כָלְתָהּ אֵלָיו הָרַעָה מֵאֵת
הַמֶּלֶךְ:
8 וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִת אֶל־בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן וְהָמֵן נָפַל עַל־הַמַּטָּה
אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֶת־הַמֶּלֶכָּה עַמִּי בַּבַּיִת
הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמֵן חָפוּ:

Explain Haman's behaviour as described in verses 6–8. In your answer, refer to both extract and commentary.

4

BLANK PAGE

Please turn over

Section I (continued)

Part B – 10 marks

Attempt Question 9

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

In your answer you will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 9 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts, then answer in ENGLISH the question that follows.

Genesis 41:55–57

- 55 וַתִּרְעַב כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל-פַּרְעֹה לֵאמֹר וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
לְכָל-מִצְרַיִם לְכוּ אֶל-יוֹסֵף אֲשֶׁר-יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ:
56 וְהָרַעַב הָיָה עַל כָּל-פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת-כָּל-אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר
לְמִצְרַיִם וַיַּחְזֵק הָרַעַב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:
57 וְכָל-הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִם לְשֹׁבֵר אֶל-יוֹסֵף כִּי-חָזַק הָרַעַב בְּכָל-הָאָרֶץ:

Judges 14:1–4

- 1 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תְּמַנְתָּה וַיֵּרָא אִשָּׁה בַת־תְּמַנְתָּה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים:
2 וַיַּעַל וַיִּגְדֹּל לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה רְאִיתִי בַת־תְּמַנְתָּה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים
וַעֲתָה קְחוּ-אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה:
3 וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הֲאִין בְּבָנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל-עַמִּי אִשָּׁה כִּי-אֵתָהּ
הוֹלִיךְ לְקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֶרְלִים וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל-אָבִיו
אוֹתָהּ קַח-לִי כִּי-הִיא יִשְׁרָה בְּעֵינַי:
4 וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מִיְּהוָה הִיא כִּי-תֹאנָה הוּא-מִבְּקֶשׁ מִפְּלִשְׁתִּים
וּבַעֲתָה הִיא פְּלִשְׁתִּים מְשָׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל:

Question 9 continues on page 13

Question 9 (continued)

Esther 6:10–12

- 10 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֶמְן מָה־רָק אֶת־הַלְבוֹשׁ וְאֶת־הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
וַעֲשֵׂה־כֵן לְמָרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אֶל־תַּפְּלֵל דָּבָר מִכָּל
אִשָּׁר דִּבַּרְתָּ:
- 11 וַיֵּקֶחַ הֶמְאָן אֶת־הַלְבוֹשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיִּלְבַּשׁ אֶת־מָרְדֳּכָי וַיַּרְכִּיבֵהוּ
בְּרֶחֱוֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לִפְנָיו בָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ
בִּיקְרוֹ:
- 12 וַיֵּשֶׁב מָרְדֳּכָי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהֶמְאָן נָדַחַף אֶל־בֵּיתוֹ אֲבֵל וְחִפּוּי רֹאשׁ:

Analyse the relationship between the Israelites (Jews) and the other nations in Biblical times. In your answer, refer to the extracts provided and your knowledge of the prescribed texts.

10

End of Question 9

Please turn over

Section II — Prescribed Text – Mishna

20 marks

Attempt Questions 10–12

Allow about 50 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts, your knowledge of the texts and the commentary in your answers.

Question 10 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Ta'anit 1:1

מאימתי מזכירין גבורות נשמים? רבי אליעזר אומר: מיום טוב
הראשון של חג. רבי יהושע אומר: מיום טוב האחרון של חג.
אמר לו רבי יהושע: הואיל ואין הנשמים אלא סימן קללה בחג,
למה מזכיר? אמר לו רבי אליעזר: אף אני לא אמרתי לשאול,
אלא להזכיר "משיב דרוח ומוריד הגשם" בעונתו. אמר לו: אם
כן, לעולם יהא מזכיר.

- (a) What is the technical difference between להזכיר and לשאול in the context of this Mishna? 2
- (b) Why is there no response to Rabbi Yehoshua's final challenge: אם כן לעולם יהא מזכיר? 2
- (c) What features in this extract can be described as typical of Mishnaic (or Rabbinic) literature? In your answer, refer to specific examples from the extract. 4

Question 11 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Ta'anit 2:1

סדר תעניות פיצד? מוציאין את התבה לרחובה של עיר ונותנין
אפר מקלה על גבי התבה ובראש הנשיא ובראש אב בית דין; וכל
אחד ואחד נותן בראשו. הוקן שבהן אומר לפניהן דברי כבושין:
אחינו, לא נאמר באנשי נינוה "וירא האלהים את שקם ואת
תעניתם", אלא (יונה ג'): "וירא האלהים את-מעשהם, כי-שבו
מדרךם הרעה"; ובקבלה הוא אומר (יואל ב,ג): "וקרעו לבבכם
ואל-בגדיכם".

- (a) מוציאין את התבה לרחובה של עיר 2
Explain the rationale behind this custom.
- (b) Why were the נשיא and the אב בית דין treated differently from everyone else 1
with regard to the אפר מקלה?
- (c) Explain the relevance of the two Biblical quotations in this Mishna (from Jonah 2
and Joel) to the phrase הוקן שבהן אומר לפניהן דברי כבושין.

Question 12 (7 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Ta'anit 4:6

חמשה דברים ארעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וחמשה
בתשעה באב. בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ובטל
התמיד, והבקעה העיר, ושרף אפסטמוס את התורה, והעמיד
צ'לם בתיכל. בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ,
והרב הבית בראשונה ובשניה, ונלכדה בחר, ונחרשה העיר.
משנכנס אב ממעטין בשמחה.

- (a) משנכנס אב ממעטין בשמחה 1
(i) Why does the Mishna include this statement? 1
(ii) List THREE activities that were suspended temporarily because of this 2
statement.
- (b) Why did the seventeenth of Tammuz and the ninth of Av become fast days in the 4
Jewish calendar? In your answer, refer to the commentary.

Section III — Unseen Text – Tanakh

30 marks

Attempt Questions 13–14

Allow about 1 hour for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 13 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the text, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *King Saul consults with the spirit of Samuel*

Context: *The battle against the Philistines*

1 Samuel 28:15–25

- 15 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-שָׁאוּל לָמָּה הֲרִגְוֹתָנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
צָר-לִי מְאֹד וּפְלִשְׁתִּים וְגִלְחָמִים בִּי וְאֱלֹהִים סָר מֵעָלַי וְלֹא-עָנְנִי
עוֹד גַּם בְּיַד-הַנְּבִיאִים גַּם-בְּחִלְמוֹת וְאֶקְרָאָה לָךְ לְהוֹדִיעַנִי מָה אַעֲשֶׂה:
16 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וְלָמָּה תִּשְׁאַלְנִי וַיְהִי הִנֵּה סָר מֵעָלֶיךָ וַיְהִי עָרֶךְ:
17 וַיַּעַשׂ יְהוָה לֹא כְאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָדִי וַיִּקְרַע יְהוָה אֶת-הַמַּמְלָכָה מִיָּדְךָ
וַיִּתְּנָהּ לְרַעְיָךְ לְדָוִד:
18 כְּאֲשֶׁר לֹא-שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְלֹא-עָשִׂיתָ חֲרוֹן-אָפוֹ בַּעֲמָלְךָ עַל-כֵּן
הִדְבֵּר הַזֶּה עָשָׂה-לְךָ יְהוָה הַיּוֹם הַזֶּה:
19 וַיִּתֵּן יְהוָה גַּם אֶת-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים וּמָחָר אֶתָּה וּבְנֶיךָ עִמָּי
גַּם אֶת-מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל יִתֵּן יְהוָה בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים:
20 וַיִּמָּחֶר שָׁאוּל וַיַּפֵּל מְלֹא-קוֹמָתוֹ אֶרֶצָה וַיֵּרָא מְאֹד מִדְּבָרֵי שְׁמוּאֵל
גַּם-כֹּחַ לֹא-תָהָה בּוֹ כִּי לֹא אָכַל לֶחֶם כָּל-הַיּוֹם וְכָל-חֲלִילָה:
21 וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל-שָׁאוּל וַתֵּרָא כִּי-נִבְהַל מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִה
שָׁמְעָה שְׁפָחָתְךָ בְּקוֹלְךָ וְאֲשִׁים נָפְשִׁי בְּכַפִּי וְאֲשַׁמַּע אֶת-דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ אֵלָי:
22 וַעֲתָה שְׁמַע-נָא גַם-אֶתָּה בְּקוֹל שְׁפָחָתְךָ וְאֲשַׁמָּה לְפָנֶיךָ פֶּתֶל-לֶחֶם וְאֶכֹּל
וַיְהִי בֹדַי כֹּחַ כִּי תֵלֶךְ בַּדֶּרֶךְ:
23 וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר לֹא אֶכֹּל וַיַּפְרִצוּבוּ עֲבָדָיו וְגַם-הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם
וַיָּקֶם מִהָאָרֶץ וַיָּשָׁב אֶל-חַמְטָה:
24 וְלֹא-אִשָּׁה עָגַל-מִרְבֵּק בַּיִת וַתִּמָּחֶר וַתִּזְבַּחַּהּ וַתִּקַּח-קֶמֶחַ וַתִּלְשׁ וַתִּפְּחֶהּ
מִצּוֹת:
25 וַתִּגַּשׁ לְפָנֵי-שָׁאוּל וּלְפָנֵי עֲבָדָיו וַיֹּאכְלוּ וַיִּקְמוּ וַיִּלְכּוּ בַלַּיְלָה הַהוּא:

Question 13 continues on page 17

Question 13 (continued)

Glossary:

<i>to disturb</i>	רגז
<i>to be troubled/to be disturbed</i>	בהל
<i>morsel/loaf</i>	פת
<i>to urge</i>	פרץ
<i>fattened calf</i>	עגל-מרבק
<i>to knead</i>	לוש

- (a) Name the subject and object of the verb נִיחָנָה (verse 17). **1**
- (b) Identify THREE grammatical features of the word בִּדְרֹךְ (verse 22). **2**
- (c) What response did Saul give to Samuel's question: לָמָּה הִרְגִּזְתָּנִי לְהַעֲלֹת אֹתִי (verse 15)? **3**
- (d) Describe the relationship between Saul and the woman (verses 21–25). **4**
- (e) וַיִּמְדֹּר שָׂאוֹל וַיִּפֹּל מִלֵּא-קִוְּמָתוֹ אֶרְצָה וַיֵּרָא מֵאֵד מִדְּבַרִי שְׁמוּאֵל (verse 20) **5**

Account for Saul's behaviour as described in verse 20.

End of Question 13

Question 14 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the text, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: David's final instructions to his son, Solomon

Context: King David approaches the end of his life

1 Kings 2:1–12

- 1 וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיִּצְוֶה אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ לֵאמֹר:
- 2 אֲנִכִּי הֲלֹךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחֻזְקָתָ וְהִיִּיתָ לְאִישׁ:
- 3 וְשִׁמְרָתָ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּדַרְכָּיו לְשַׁמֵּר חֻקָּתָיו מִצֻּחוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוּתָיו כַּכְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תִּשְׁכִּיל אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם:
- 4 לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרֹוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת־דִּרְכָּם לָלֶכֶת לִפְנֵי בְּאֵמַת בְּכָל־לִבָּבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא־יִפְרֹת לִךְ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל:
- 5 וְגַם אֶתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן־צֶרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְשֵׁנַי־שָׂרֵי צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן־יִתְרֹן וַיַּהַרְגֵם וַיִּשְׁם דָּמִי־מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דָּמִי מִלְחָמָה בַּחֲגֻרְתֹּו אֲשֶׁר בְּמַתְּנָיו וַיִּבְנֵעְלוּ אֲשֶׁר בְּרִגְלָיו:
- 6 וְעָשִׂיתָ כַּחֲמַתְךָ וְלֹא־תוֹרֵד שִׁיבְתֹו בְּשָׁלֹם שְׂאֵל:
- 7 וּלְבָנִי בְּרוּךְ הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה־חֹסֶד וְהָיוּ בְּאֶכְלִי שֶׁלְחָנְךָ כִּי־כֵן קָרְבוּ אֵלַי בְּבִרְחִי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אֹחִיךָ:
- 8 וְהִנֵּה עֹמֵד שָׁמַעִי בֶן־נֶגֶא בֶן־הַיְּמִינִי מִבַּחֲרִים וְהוּא קָלָלְנִי קָלָלָה נַמְרָצַת בַּיּוֹם לְכַתִּי מַחֲנִים וְהוּא־יָרַד לְקַרְאֹתִי הִירָדָן וְאַשְׁבַּע לִּי בַיהוָה לֵאמֹר אִם־אֶמְּיָתְךָ בַּחֲרִב:
- 9 וְעַתָּה אֶל־תִּנָּקְהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אֶתָּה וַיִּדְעַתָּ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לִּי וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שִׁיבְתֹו בָדָם שְׂאוּל:
- 10 וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֵּר בְּעִיר דָּוִד:
- 11 וְהַיְּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּחֲבֵרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשׁ שָׁנִים:
- 12 וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל־כִּסֵּא דָוִד אָבִיו וְהָפֵן מַלְכָּתֹו מְאֹד:

Question 14 continues on page 19

Question 14 (continued)

Glossary:

<i>on his waist</i>	במתניו	<i>a statute/law</i>	חקה
<i>sandal</i>	נעל	<i>testimonies</i>	עדות
<i>from Bakhurim</i>	מבחרים	<i>succeed</i>	תשכיל
<i>bitterly</i>	נמרצת	<i>belt</i>	חגור

- (a) What is the syntactical problem in the words, וְהָיָא־יָרֵד לְקִרְאָתִי הַיָּרֵד (verse 8)? **1**
- (b) Parse the following words, giving root, *binyan* and tense/aspect.
- (i) יָקִים (verse 4) **1**
- (ii) בִּבְרָחִי (verse 7) **1**
- (iii) וַיִּקְבֹּר (verse 10) **1**
- (c) What information is given in this extract concerning the length of David's reign? **2**
- (d) David instructed Solomon לְאִישׁ וְחֹקֶתָ וְהָיִיתָ לְאִישׁ (verse 2). What would Solomon have to do to fulfil this instruction? **4**
- (e) Analyse the different ways death is mentioned or described in this extract. **5**

End of paper

BLANK PAGE